

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: Oct/Nov.-2023**Political Science (Optional) Paper-XVI****POLO16: Western Political Thought I****Day and Date: Wednesday, 13/12/2023****Total Marks: 60****Time: 2.30 PM To 4.30 PM****Instructions:**

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Das Kapital by Karl Marx was published on -----.
a) 1848 b) 1864 c) 1884 d) 1885
- 2 ----- said Communist Manifesto is as sacred as the Bible.
a) Engels b) Sydney Webb c) Taylor d) McPerson
- 3 Karl Marx accepted the dialectical theory from -----.
a) Engels b) Locke c) Rousseau d) Hegel
- 4 According to Karl Marx, in a communist society 'everyone gets his _____ work and is paid according to need.'
a) According to capability b) According to education c) by age d) None of these
- 5 According to Marx, 'A working committee of the bourgeoisie alone is -----.'
a) Labor b) State c) Religion d) None of these
- 6 Bukharin's dialectical materialism was rejected by -----.
a) Gramsci b) J. S. Mill c) Lenin d) Bentham
- 7 Antonio Gramsci referred to ----- as a traditional thinker.
a) Rulers b) Community leaders c) Religious leaders d) None of these
- 8 Antonio Gramsci ----- Known as the thinker.
a) French thinker b) Italian thinker c) German thinker d) American thinker
- 9 According to Gramsci, ----- plays an important role in creating ideological dominance in society.
a) of thinkers b) of rulers c) of family heads d) of society
- 10 In 1919, ----- started the magazine 'The New Order' in Italy.
a) Machiavelli b) Mussolini c) Gramsci d) None of these
- 11 In her book, The Origin of Totalitarianism, Hannah Arendt opposes -----.
a) Totalitarianism b) Republic Government System c) Democratic System d) None of this
- 12 According to Hannah Arendt, totalitarian ideology is the ----- key of human development.
a) Favourable b) Lethal c) Both lethal and favourable d) Not lethal and favourable

13 According to Hannah Arendt, ----- means freedom from tyranny, persecution.

- a) Freedom   b) Liberty   c) Justice   d) None of these

14 According to Lewis Harrap, religious bigotry is-----

- a) Christ-killing Jews   b) Superior Jews   c) Inferior Jews   d) Revolutionary Jews

15 There was a ----- war of opium between China and England.

- a) one   b) two   c) three   d) four

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Characteristics of a Communist Social System

2 Marx's Thoughts on 'workers Revolution'

3 Introduction to Gramsci's Life

4 Economic Antisemitism of Hannah Arendt

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Explain the Karl Marx's theory of class struggle.

2 Explain Gramsci's Thoughts on Marxism.

3 Hannah Arendt's thoughts on power.

4 Explain the Consequences of imperialism by Hannah Arendt.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Explain Karl Marx's concept of historical materialism in detail.

2 Critically evaluate the political ideas of Hannah Arendt.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 कार्ल मार्क्स यांचा दास कॅपिटल हा ग्रंथ ----- रोजी प्रकाशित झाला.

- अ) १८४८   ब) १८६४   क) १८८४   ड) १८८५

2 'कम्युनिस्ट मेनिफेस्टो' हा ग्रंथ बायबल प्रमाणे पवित्र आहे असे ----- यांनी म्हटले.

- अ) एंगेल्स   ब) सिडणी वेब   क) टेलर   ड) मॅक्सवेल

3 कार्ल मार्सने व्दंदात्मक सिध्दांत ----- यांच्याकडून स्विकारला.

- अ) एंगेल्स   ब) लॉक   क) रूसो   ड) हेगेल

4 कार्ल मार्क्सच्या मते, साम्यवादी समाजव्यवस्थेत 'प्रत्येकाला त्याच्या _____ काम मिळेल आणि गरजेनुसार दाम मिळेल.'

- अ) कुवतीप्रमाणे   ब) शिक्षणानुसार   क) वयानुसार   ड) यापैकी नाही

5 मार्क्सच्या मते, 'केवळ भांडवलदार वर्गाचे कार्य करणारी समिती म्हणजे ----- होय.'

- अ) कामगार   ब) राज्य   क) धर्मसंस्था   ड) यापैकी नाही

- 6 बुखारिनचा व्दंदात्मक भौतिकवाद ----- यांनी नाकारला.
अ) ग्रामस्सी ब) जे. एस. मिल क) लेनिन ड) बेंथम
- 7 अॅन्टोनिओ ग्राम्सीने ----- यांना पारंपारिक विचारवंत म्हणून संबोधले
अ)शासनकर्ते ब) समाजाचे नेतृत्व करणारे क) धर्मगुरू ड) यापैकी
- 8 अॅन्टोनिओ ग्राम्सी ----- विचारवंत म्हणून ओळखला जातो.
अ) फ्रेंच विचारवंत ब) इटालियन विचारवंत क) जर्मन विचारवंत ड) अमेरिकन विचारवंत
- 9 ग्राम्सीच्या मते समाजामध्ये वैचारिक प्रभुत्व निर्माण करण्यासाठी ----- ची भूमिका महत्वाची आहे.
अ) विचारवंतांचे ब) शासकांचे क) कुटुंब प्रमुखांचे ड) समाजाचे
- 10 १९१९साली ----- यांनी इटलीत 'द न्यू ऑर्डर' हे नियतकालिक सुरू केले होते.
अ) मॅकियाव्हेली ब) मुसोलिनी क) ग्राम्सी ड) यापैकी नाही
- 11 'द ओरिजन ऑफ टोटॅलिटॅरिझम' या पुस्तकामध्ये हाना अरेंट यांनी ----- ला विरोध केला.
अ)सर्वाधिकारशाही ब) प्रजासत्ताक शासन व्यवस्था क) लोकशाही शासन व्यवस्था ड) यापैकी एकही नाही
- 12 हाना अरेंट यांच्या मते सर्वकश विचारप्रणाली मानवाच्या विकासाला ----- असते.
अ)अनुकूल ब) मारक क) मारक व अनुकूल दोन्ही ड) मारक व अनुकूल दोन्ही नाही
- 13 हाना अरेंट यांच्या मते, ----- म्हणजे जुलूम, छळ यापासून मोकळीक मिळणे होय.
अ) स्वातंत्र्य ब) मुक्तता क) न्याय ड) यापैकी नाही
- 14 लुईस हॅराप यांच्या मते, धार्मिक विद्वेषवाद म्हणजे -----.
अ) ख्रिस्तांना मारक असणारे ज्यू ब) उर्मट ज्यू क) कनिष्ठ वंशाचे ज्यू ड) क्रांतिकारक ज्यू
- 15 चीन व इंग्लंड यांमध्ये अफूची ----- युद्ध झाली.
अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 साम्यवादी समाजव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये
- 2 मार्क्सचे कामगार 'क्रांतीविषयक विचार'
- 3 ग्राम्सीचा जीवन परिचय
- 4 हाना अरेंट यांनी सांगितलेला आर्थिक विद्वेषवाद

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 कार्ल मार्क्सचा वर्गसंघर्षाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.
- 2 ग्राम्सीचे मार्क्सवादविषयक विचार स्पष्ट करा.
- 3 हाना अरेंट यांचे सत्तेबाबतचे विचार काय होते.
- 4 हाना अरेंट यांनी सांगितलेले साम्राज्यवादाचे परिणाम सांगा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 कार्ल मार्क्सची ऐतिहासिक भौतिकवादाची संकल्पना सविस्तरपणे विषद करा.
- 2 हाना अरेंट यांच्या राजकीय विचारांचे सोदाहरण मूल्यमापन करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-VI Examination: Oct/Nov.-2023
Political Science (Optional) Paper-XVI
POLO16: Western Political Thought I

Day and Date: Wednesday, 13/12/2023

Total Marks: 60

Page 4

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 कार्ल मार्क्स यांचा दास कॅपिटल हा ग्रंथ ----- रोजी प्रकाशित झाला.

अ) १८४८ ब) १८६४ क) १८८४ ड) १८८५

Option 2

2 'कम्युनिस्ट मेनिफेस्टो' हा ग्रंथ बायबल प्रमाणे पवित्र आहे असे ----- यांनी म्हटले.

अ) एंगेल्स ब) सिडणी वेब क) टेलर ड) मॅक्पर्सन

Option 3

3 कार्ल मार्सनि व्दंदात्मक सिध्दांत ----- यांच्याकडून स्विकारला.

अ) एंगेल्स ब) लॉक क) रूसो ड) हेगेल

Option 4

4 कार्ल मार्क्सच्या मते, साम्यवादी समाजव्यवस्थेत 'प्रत्येकाला त्याच्या _____ काम मिळेल आणि गरजेनुसार दाम मिळेल.'

अ) कुवतीप्रमाणे ब) शिक्षणानुसार क) वयानुसार ड) यापैकी नाही

Option 1

5 मार्क्सच्या मते, 'केवळ भांडवलदार वर्गाचे कार्य करणारी समिती म्हणजे ----- होय.'

अ) कामगार ब) राज्य क) धर्मसंस्था ड) यापैकी नाही

Option 2

6 बुखारिनचा व्दंदात्मक भौतिकवाद ----- यांनी नाकारला.

अ) ग्रामस्सी ब) जे. एस. मिल क) लेनिन ड) बेंथम

Option 1

7 अॅन्टोनिओ ग्राम्सीने ----- यांना पारंपारिक विचारवंत म्हणून संबोधले

अ) शासनकर्ते ब) समाजाचे नेतृत्व करणारे क) धर्मगुरू ड) यापैकी

Option 3

8 अॅन्टोनिओ ग्राम्सी ----- विचारवंत म्हणून ओळखला जातो.

अ) फ्रेंच विचारवंत ब) इटालियन विचारवंत क) जर्मन विचारवंत ड) अमेरिकन विचारवंत

Option 2

9 ग्राम्सीच्या मते समाजामध्ये वैचारिक प्रभुत्व निर्माण करण्यासाठी ----- ची भूमिका महत्वाची आहे.

अ) विचारवंतांचे ब) शासकांचे क) कुटुंब प्रमुखांचे ड) समाजाचे

Option 1

10 १९१९ साली ----- यांनी इटलीत 'द न्यू ऑर्डर' हे नियतकालिक सुरू केले होते.

अ) मॅकियाव्हेली ब) मुसोलिनी क) ग्राम्सी ड) यापैकी नाही

Option 3

11 'द ओरिजन ऑफ टोटॅलिटॅरिझम' या पुस्तकामध्ये हाना अरेंट यांनी ----- ला विरोध केला.

अ) सर्वाधिकारशाही ब) प्रजासत्ताक शासन व्यवस्था क) लोकशाही शासन व्यवस्था ड) यापैकी एकही नाही

Option 1

12 हाना अरेंट यांच्या मते सर्वकश विचारप्रणाली मानवाच्या विकासाला ----- असते.

अ) अनुकूल ब) मारक क) मारक व अनुकूल दोन्ही ड) मारक व अनुकूल दोन्ही नाही

Option 2

13 हाना अरेंट यांच्या मते, ----- म्हणजे जुलूम, छळ यापासून मोकळीक मिळणे होय.

अ) स्वातंत्र्य ब) मुक्तता क) न्याय ड) यापैकी नाही

Option 2

14 लुईस हॅराप यांच्या मते, धार्मिक विद्वेषवाद म्हणजे -----.

अ) ख्रिस्तांना मारक असणारे ज्यू ब) उर्मट ज्यू क) कनिष्ठ वंशाचे ज्यू ड) क्रांतिकारक ज्यू

Option 1

15 चीन व इंग्लंड यांमध्ये अफूची ----- युद्ध झाली.

अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार

Option 2

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 साम्यवादी समाजव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये

Ans:

2 मार्क्सचे कामगार 'क्रांतीविषयक विचार'

Ans:

3 ग्राम्सीचा जीवन परिचय

Ans:

4 हाना अरेंट यांनी सांगितलेला आर्थिक विद्वेषवाद

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 कार्ल मार्क्सचा वर्गसंघर्षाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Ans:

2 ग्राम्सीचे मार्क्सवादविषयक विचार स्पष्ट करा.

Ans:

3 हाना अरेंट यांचे सत्तेबाबतचे विचार काय होते.

Ans:

4 हाना अरेंट यांनी सांगितलेले साम्राज्यवादाचे परिणाम सांगा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 कार्ल मार्क्सची ऐतिहासिक भौतिकवादाची संकल्पना सविस्तरपणे विषद करा.

Ans:

2 हाना अरेंट यांच्या राजकीय विचारांचे सोदाहरण मूल्यमापन करा.

Ans:

*****